

Organiziran pristop k učenju

Naredi si učni načrt

Pripravi si načrt za učenje. Na steno prilepi velik stenski koledar, lahko uporabiš tudi namiznega ali si narediš koledarček po svoji meri na računalniku ali preko spleta. Vanj vpiši vse svoje šolske obveznosti do konca šolskega leta (preverjanja znanj - pisna in ustna, govorne nastope, itd.), spodaj dopiši še predmete, kjer še moraš pridobiti oceno, a še nimaš določenega datuma.

Nato si razporedi obveznosti kdaj se boš učil(a) katero snov. Označi si dneve in okvirno tudi ure (npr. dopoldan, popoldan in približno koliko časa bi naj trajalo učenje). Ne zapolni si vseh dni, saj moraš imeti kakšen dan tudi prosto. Poleg tega se včasih prikrajdejo še nepredvidene obveznosti, zaradi katerih predvideno učenje odpade. V teh primerih si zamujen čas prestavi na drug dan, ko si planiral(a) prosto oz. povečaj število ur namenjenih učenju kateri drugi dan. Sama priprava načrta pa ni dovolj za učinkovito učenje, sledi namreč **najpomembnejši del** - načrta se je potrebno držati.

Pomembna je tudi lokacija

Vsaka lokacija za učenje ni primerna. Najbolje je izbrati tako s čim manj motnjami oz. jih poskušaj minimalizirati (televizor, računalnik, mobilnik, prisotnost drugih oseb, ipd.). Če meniš, da doma težko minimaliziraš vse morebitne motnje in je še vedno preveč stvari, ki te med učenjem zmotijo, za nabiranje znanja raje izberi knjižnico ali kateri drugi prostor, ki ti bolj ustreza in kjer se lahko učenju popolnoma posvetiš.

Marsikdo pozablja, da so sestavni del učenja tudi premori. Brez njih si možgani zapomnijo bistveno manj, saj se lahko informacije med dolgotrajnim učenjem med seboj pomešajo. Na vsako uro ali uro in pol si privošči nekaj minut premora. Sploh pri učenju za računalnikom je dobro delati več krajših premorov, da se nekoliko pretegneš (lahko narediš počep ali dva), predvsem pa je pomembno, da si odpočiješ oči (glej v steno, zazri se skozi okno, ipd.). Ko z učenjem nadaljuješ najprej ponovi oz. utrdi snov, nato pa se loti učenja nove snovi.

Za tiste, ki želite več

Če ciljaš na najvišje ocene oz. bi rad(a) še dodatno znanje si po poglavjih dopiši kje boš poiskal(a) dodatno literaturo in predvidi čas za iskanje in obravnavo le-tega. Prav tako lahko v načrt učenja vključiš kritično debato s sošolci in sošolkami na izbrano temo.

Kateri učni stil ti najbolj ustreza?

Za začetek bomo preverili kateri učni stil ti najbolj ustreza. Preberi značilnosti posameznih stilov in preveri kateri ti najbolj ustreza, saj bodo v prihodnjih tednih sledili nasveti za učenje prilagojeni različnim učnim tipom.

Poznamo tri različne tipe učnih stilov - **vidni, slušni in telesno-gibalni** (kinestetični). V grobem se razlikujejo po tem, da si vidni tip najbolj zapomni besede oz. snov, če ob njih nariše sličice, slušni tip si najlažje zapomni snov s poslušanjem (npr. posname se na kaseto in si predvaja posnetek), telesno gibalni tip pa se najlažje uči s pomočjo poskusov, ki jih izvaja ali z dotikanjem predmetov.

Kako vem kateri učni stil je najprimernejši zame?

Da se boš lažje uvrstila oz. uvrstil v ustrezeni učni tip, sledi nekaj osnovnih značilnosti posameznega tipa. Pozorno jih preberi in ugotovi katere od njih veljajo zate - najprimernejši učni stil zate je tisti, pri katerem največ opisanih značilnosti velja zate.

Vidni tip:

- bolj si zapomnim, če snov oz. besede vidim ali si jih predstavljam, kot pa če jo slišim,
- ko berem ali pišem, si zraven zapisujem, saj si tako bolje zapomnim,
- najraje berem sam(a),
- o tistem kar se učim si v mislih ustvarim podobo.

Slušni tip:

- bolj si zapomnim, če besedilo poslušam,
- ko berem v mislih "poslušam" besede, med pisanjem rad(a) govorim,
- lažje razumem snov, če o njej razpravljam z drugimi,
- bolje si zapomnim snov, če se učim glasno.

Telesno gibalni tip:

- bolje si zapomnim, če se učim z delom in telesno aktivnostjo (poskusi, raziskovanje, ipd.),
- ob telesni dejavnosti dobim dobre nove zamisli in lažje učinkovito razmišljam,
- rad(a) delam stvari z rokami,
- rad(a) se učim na različnih mestih, stoje ali se med učenjem premikam.

Še zanimivost - če kombiniraš različne učne stile, se poveča količina snovi, ki si jo zapomniš.

Nasveti za učenje vidnega tipa

Če je najprimernejši način učenja zate vidni stil, je tvoj najmočnejši čut vid. Lahko bi rekli, da z očmi kar poskeniraš okolico in si zapomniš pomembne informacije. Tako je tudi pri učenju, zato ti svetujemo, da energijo vložiš v označevanje teksta z raznobarnimi flomastri in pisali, ustvarjanje raznobarnih plakatov, preglednic in prikazov.

Drobni triki, ki olajšajo učenje vidnega tipa:

- pri pouku si največ zapomniš, če med razlago gledaš učitelja in spremljaš njegovo gestikulacijo,
- uporablaj raznobarna pisala, markerje ipd. za označevanje besedila,
- pri učenju si pomagaj z risbami, ilustracijami, fotografijami in ostalimi različnimi prikazi (preglednice, grafi); pri tem se potruj, da bo gradivo čim bolj privlačno na pogled (uporablaj različne barve),
- lažje si boš zapomnil(a), če se boš učil(a) s pomočjo gradiv, ki vsebujejo veliko ilustracij; če to ni mogoče si lahko pomagaš tako, da prebereš del teksta in si ga poskušaš predstavljati (lahko tudi zapišeš in narišeš najpomembnejše izvlečke).

Nasveti za učenje slušnega tipa

Če je najprimernejši način učenja zate slušni stil, je tvoj najpomembnejši čut sluh, najverjetneje ti ležijo tudi tuji jeziki. Pri učenju ti torej svetujemo, da imaš vedno "odprta ušesa" - ne smeš sam(a) pri sebi razmišljati o snovi, ampak je bolje, da jo glasno bereš ali obnavljaš.

Drobni triki za olajšanje učenja slušnega tipa:

- pri učenju si lahko posnameš del snovi na telefon, mp3 predvajalnik ali podobno napravo in jo nato poslušaj,
- da si boš lažje zapomnil(a) pri učenju uporablaj glasbeno podlago - najprimernejša je klasična glasba, lahko pa poskusiš tudi s popularno glasbo,
- pri učenju si lahko pomagaš tudi z nastopom; snov, ki si jo moraš zapomniti glasno ponavljaj, lahko tudi pred občinstvom, če ti je tako lažje,
- lažje si zapomniš, če o snovi diskutiraš oz. debatiraš z drugimi; lahko poskusiš tudi tako, da snov narekuješ prijatelju ali prijateljici, ki ji bolj ustreza vidni stil učenja, tako si bosta oba(e) poenostavila(i) učenje.

Nasveti za učenje telesno-gibalnega tipa

Če je najprimernejši način učenja zate telesno-gibalni stil pomeni, da si snov najlažje zapomniš z veliko gibanja in tako, da jih sam(a) preizkusiš. Zato ti svetujemo, da se učiš z delom in telesno aktivnostjo. Dobro je tudi, da imaš med učenjem več premorov – a pozor, to ne pomeni, da imaš odmor večino časa namenjenega učenju.

Drobni triki za olajšanje učenja telesno-gibalnega tipa:

- da si snov lažje zapomniš uporablaj močne barve za ponazoritev,
- uči se stoji ali tako da se med učenjem premikaš in ne pozabi na odmore,
- pri učenju si pomagaj s poskusi in raziskovanjem, priporočljivo je, da si pri učenju pomagaš z ročnimi spretnostmi,
- med učenjem čim več "migaj", torej bodi telesno aktiven(na) – namig: ob učenju poslušaj glasbo in zraven poplesuj.

Učne strategije

Poenostavljeno so učne strategije različni pristopi k učenju, ki jih posameznik prilagaja in spreminja glede na potrebe (npr. kaj ti najbolj ustreza, kateri predmet se učiš, koliko časa imaš na voljo, ipd.). Ena izmed strategij je **strategija ponavljanja** - gre za aktivno ponavljanje snovi z namenom, da si jo lažje in dolgoročno zapomniš. Z aktivnim ponavljanjem snovi se informacije ohranjajo v kratkoročnem spominu in se sčasoma prenesejo v dolgoročnega.

Preizkusi strategijo ponavljanja, pomagaš si lahko s vključevanjem naslednjih aktivnosti:

- najpomembnejše (ključne) besede ali povedi glasno ponavljaj in bodi skoncentriran(a) na snov (razmišljaj o njej in njenem pomenu),
- ponovno skoncentrirano preberi snov,
- preberi snov in nato naredi obnovo oz. zapiske - ta način te "prisili", da si ob branju skoncentriran(a) na snov.

Kako se pripraviti na učinkovito branje učne snovi?

Velik del učenja, predvsem v višjih razredih poteka s prebiranjem učne snovi, zato je obvladovanje bralnih spretnosti še toliko pomembnejše pri učinkovitem učenju. Vendar pa ima veliko učencev težave z učenjem iz učbenikov in drugih tiskanih virov, zato se učijo le iz zapiskov, ki so si jih naredili med poukom.

Bralne učne strategije lahko razdelimo po večih kriterijih, najprej si bomo pogledali njihovo razdelitev po časovnem kriteriju - strategije pred, med in po učenju z branjem.

Strategije pred učenjem z branjem:

- priprava gradiv in pripomočkov za učenje,
- predvidevanje vsebine: pomen predznanja, ki ga imaš. Pred branjem zapiši ključne besede, ki ti pridejo na misel ob tematiki, ki jo obravnavaš,
- določi namen branja - to je ena od pomembnejših prvin za učinkovito branje. Ko določiš najpomembnejše točke oz. cilje branja, si veliko bolj skoncentriran(a) med samim branjem in lažje izluščiš pomembne podatke. Lahko si pomagaš tudi tako, da si postaviš pomembna vprašanja, na katera poskušaš odgovoriti med branjem - tako se osredotočiš na ključne podatke, ki si jih moraš zapomniti.

Učinkovito branje in utrjevanje snovi

Strategije med učenjem z branjem

Med samim branjem moraš strmeti k cilju: iskanje novih informacij. Temu prilagajaš tudi hitrost branja, ki je prav tako odvisna od zahtevnosti snovi (zahtevno in nepoznano snov beri počasneje, saj si tako zapomniš več informacij). Obstaja več različnih strategij, ki vzdržujejo pozornost med branjem oz. učenjem:

- označevanje novih informacij,
- dopolnjevanje manjkajočih podatkov,
- povzemanje (lahko po odstavkih oz. delih),
- iskanje bistvenih idej,
- pisanje obrobni razlag (pomembne za razumevanje snovi).

Strategije po učenju z branjem

Z dejavnostmi neposredno po samem branju utrjuješ snov, preverjaš razumevanje in zapomnitev prebranega teksta. Snov lahko utrjuješ z različnimi strategijami:

- *v šoli*: voden pogovor pri pouku o prebranem (predelani snovi), postavljanje vprašanj in odgovarjanje na učiteljeva vprašanja,
- *doma*: pogovor s starši, sorodniki o prebranem, povzemanje snovi, skupinsko učenje, grafične ponazoritve (npr.: skice, grafi, razpredelnice - odvisno od snovi).

Tehnike za učinkovitejšo branje

Podčrtovanje in označevanje

Pomembne dele snovi lahko označiš s pomočjo podčrtovanja oz. označevanja. Pri tem ne pozabi:

- odstavek moraš najprej prebrati, šele nato lahko podčrtaš najpomembnejše dele (POZOR: podčrtanega ne sme biti več kot 20% besedila),
- uporabi različne načine podčrtovanja (debela/tanka, vijugasta, prekinjena črta, ipd.) in različne barve (npr. učiš se o starih Rimljanih, z rdečo podčrtaš pomembne letnice, z rumeno pomembna dejstva o tem kako so živeli, z zeleno njihove bogove, z modro pomembna vojaška osvajanja),
- najpomembnejše dele lahko poleg črte, označiš še s kakšnim dopisom (npr. klicajem; s vprašajem pa označiš snov, ki jo moraš še nekoliko predelati).

Robne oznake

Med branjem si lahko na rob zapisuješ najpomembnejša dejstva in asociacije v zelo skrajšani obliki. Seveda lahko zapisuješ lahko tudi svoja vprašanja in pripombe, o katerih se nato pogovoriš s starši, pri pouku (vprašaš učitelja) ali predebatiraš s sošolkami in sošolci.

Tehnika filtriranja

Pri tehniki filtriranja je pomembno, da si določiš cilj branja. Npr. pri zgodovini se moraš naučiti pomembna dejstva o vladanju Ludvika XIV. Lahko si še dodatno zabeležiš, na katere informacije moraš biti še posebej pozoren(a) (npr. kdaj je začel vladati, kako so ga imenovali (vzdevek), oblika vladavine; manj pomemben je način življenja v tistem času, saj to že veš).

Nato začni z branjem, vendar tako, da s pogledom preletiš skupine besed in jih "filtriraš". Ker si že pred branjem določil(a) na katere podatke in informacije moraš biti pozoren(a), bo tvoj filter zaznavanja poskrbel, da ti bodo v spominu ostale samo pomembne informacije. Na tak način poskrbiš, da si ne zapomniš "odvečnih" podatkov, ki jih ne potrebuješ.

Da bo pregled teksta lažji, si lahko pomagaš z majhnim trikom. Snov razdeli na 4 vzporednice, saj tvoje oko avtomatsko zazna besede med dvema črtama kot celoto in jih registrira skupaj. Ko to osvojiš, si snov razdeli na 3 in nato še na 2 vzporednici. Ko se bodo tvoje oči in možgani navadili na to tehniko, črt sploh več ne boš potreboval(a)! Seveda si lahko pomagaš tudi z odstavki, ki ti lahko predstavljajo ločnico.

Izpisovanje

Poznamo dve vrsti zapiskov - linearne (v alinejah) in miselne vzorce. Tudi pri tem načinu si lahko pomagaš s tehniko filtriranja, saj na izpiske sodijo le najpomembnejše informacije in podatki. Izberi tisti način, s pomočjo katerega se najlažje naučiš.

Kako si olajšati učenje iz učbenikov?

Če imaš pred seboj obsežno snov, ki jo moraš predelati, si lahko pomagaš z naslednjimi koraki:

- **znanje pred branjem:** zapiši vse, kar o obravnavani tematiki že veš (npr.: obravnavan tekst govori o Ludviku XIV.; vladal v Franciji, druga polovica 17. in začetek 18. stoletja),
- **hitro preleti tekst**, kar omogoča osnovno orientacijo po besedilu,
- **temeljito (poglobljeno) branje:** izluščimo glavne misli (npr.: bil je absolutistični vladar, sončni kralj, simbol: bela lilija, "Država, to sem jaz!"),
- **najtemeljitejše branje:** poleg glavnih dejstev se naučiš tudi pomembne podrobnosti, ki so pomembne za razumevanje (npr.: Zakaj o Ludviku XIV. govorimo kot o absolutističnemu vladarju? Obnovil je vladarske pravice, odpravil položaj prvega ministra, podredil si je plemstvo, da je imel v rokah popolno oblast v državi, ipd.),
- **po branju:** podčrtaj pomembne informacije in besede, ki se jih moraš naučiti, ostalo naj služi kot dopolnilo tvojega znanja,
- **kritičen pristop:** tehtanje avtorjevih argumentov, loči dejstva od domnev (npr. preberi še dodatno literaturo o Ludviku XIV. in pretehtaj kaj so neizpodbitna dejstva, znana o njem in njegovem načinu vladanja, kaj pa domneve (npr. ena od njih je, da mu higiena ni bila blizu)),
- **ustvarjalno branje:** kako bi se dalo navedeno znanje (ideje) uporabiti (npr.: Poznamo tudi danes vladarje, ki bi jih lahko imenovali absolutistični?).

Kako pripraviti zapiske?

Zapiski so zelo učinkovita učna strategija. Med pripravo zapiskov je tvoja pozornost osredotočena na snov, prav tako ti dobri zapiski omogočajo sistematični pregled snovi. Ločimo zapiske, pripravljene po učbeniku (ali kakšnem drugem pisnem gradivu) in zapiske po razlagi. Zapiski po razlagi so zelo koristni za usmerjanje pozornosti in pomnjenje snovi, vendar ne pri vseh. Nekatere učence zapisovanje po razlagi zmoti in jih dekoncentrira pri poslušanju snovi. Ti morajo preizkusiti kakšno drugo strategijo, saj zapisovanje po razlagi za njih ni učinkovito.

Kako si pripraviti uporabne zapiske po razlagi?

Pri pripravi zapiskov po razlagi učitelja oz. učiteljice so ti lahko v pomoč naslednje smernice:

- ne zapisuj dobesedne razlage učitelja oz. učiteljice,
- zapisuj čim bolj čitljivo in pregledno - lahko uporabljaš različne barve, oblike podčrtovanja, odstavke (smiselne dele, ki sodijo skupaj loči med seboj),
- za vsak predmet je dobro imeti svoj zvezek, da so zapiski sistematični in ni potrebno dele snovi iskati v večih zvezkih ali na listih,
- ker je dobesedno zapisovanje besed praktično nemogoče, lahko uporabljaš simbole in kratice (ne samo uveljavljenih, tudi takšne, ki jih razumeš le ti), prav tako je dobro, da zapiske po razlagi čim prej na hitro pregledaš in dopolniš, ko je tvoje znanje še sveže.

Kako si pripraviti uporabne zapiske iz učbenika?

Pri pripravljanju zapiskov iz učbenikov in drugih gradiv ti lahko pomagajo naslednje smernice:

- v zapiskih ne smejo biti prepisani daljši deli besedila iz učbenika, vsebujejo naj le glavne misli in dejstva (kako izluščiti bistvo si lahko pomagaš z nasveti o učinkovitem branju, ki smo jih obravnavali tri tedne zapored),
- zapisanim dejstvom iz knjige lahko dodaš tudi svoje pripombe (celo zaželeno je!), vendar naj bodo le-te ločene (npr. uporabi drugo barvo, podčrtaj zapisano, ipd.),
- zapiski so zelo individualni, zato ni dobro, da se iz njih učijo drugi, saj je lahko učinek popolnoma drugačen od pričakovanega.

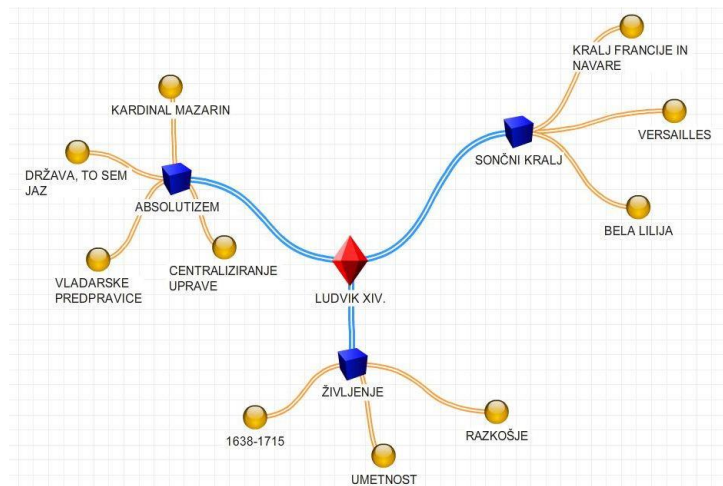
Kako učinkovito pripraviti miselni vzorec?

Izdelava miselnih vzorcev je pravzaprav zapisovanje pomembnih (ključnih) besed v razvejano razporeditev. Učenju s pomočjo miselnih vzorcev sloni na domišljiji, povezavah in asociacijah, s pomočjo katerih si ustvariš novo podobo o snovi, ki si jo lažje zapomniš (zato je dobro, da miselni vzorec pripraviš sam(a)). Miselni vzorci so zelo primerni za učence z vizualnim stilom zaznavanja, poleg domišljije in asociacij pa spodbujajo tudi možganske zmožnosti.

Smernice za izdelovanje miselnih vzorcev na papirju:

- začni na sredini lista; če uporabljaš papir velikosti A4, ga postavi horizontalno, da imaš več prostora za širjenje miselnega vzorca,
- zapiši le ključne besede (po navadi samostalnice) z velikimi tiskanimi črkami,
- ključne besede piši v središče, med seboj jih povezuje s puščicami,
- pomagaš si lahko z različnimi barvami, simboli, slikami, grafi ipd.

List papirja pa ni edini pripomoček, na katerem lahko ustvariš svoj miselni vzorec. Obstaja namreč več programov za oblikovanje miselnih vzorcev, od enostavnih do bolj zahtevnih. Če te veseli delo z računalnikom, poišči enega izmed zastojnih programov in ustvarjanje miselnih vzorcev se lahko prične!

Primer računalniško ustvarjenega miselnega vzorca

Grafični prikazi

1. Pojemovne mreže

Pojmovne mreže so zelo podobne miselnim vzorcem, le da so v njih vsi odnosi (povezave) poimenovani. Lahko jih uporabiš tudi kot obliko preverjanja, koliko si se že naučil(a). Poznamo pa tudi hierarhične pojmovne mreže, s katerimi ponazarjamo hierarhijo pojmov v snovi.

2. Diagram bistvo-podrobnost

Je grafični prikaz z bistvom snovi (ključna beseda ali stavek), in levim ter desnim stolpcem, kjer so zapisani argumenti za in proti predstavljenemu dejstvu. Primeren je kot pripomoček za učenje v višjih razredih.

3. Vennov diagram

Gre za diagram z dvema krogoma, ki se delno prekrivata. Z njim prikazujemo skupne značilnosti dveh primerjanih pojmov, predmetov, oseb ali dogodkov, ki so zapisane v prekrivajočem se delu.

4. Primerjalna matrika

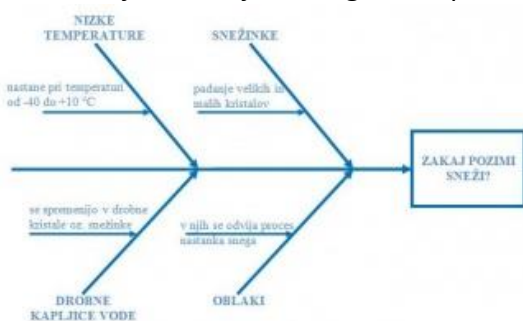
Pod zapletenim imenom se skriva preprosta tabela, s pomočjo katere primerjamo dve ali več enot po različnih značilnostih.

DREVO	vrsta	lubje	oblika lista	plod
bukev	listavec	gladko, pepelnato sive barve	enostavni in celorobi listi	žir
smreka	iglavc	smolnato, rdečerjavo hrapavo lubje	temno zelene ravne iglice	storž

5. Ribja kost

Najbrž gre za prikaz z najbolj zabavnim imenom. Takšno poimenovanje je zaradi oblike, saj gre za mrežo, ki je sestavljena iz "glavne" premice, iz katere gor in dol izhajajo črte (kot pri ribji kost).

6. Časovni trak

Gre za prikaz časa v obliki traku ali linije, pogosto ga srečamo pri zgodovini in slovenščini.

7. Zaporedje dogajanja

Prikaz zaporedja dogajanja (npr. v knjigi, ki jo moraš prebrati za domače branje) s pomočjo praznik okvirčkov, v katere nato vpisuješ ključne besede ali povedi po vrstnem redu, kot si sledijo.

Kako se lotiti učenja tujih jezikov?

Učenje tujih jezikov lahko predstavlja velik izziv šolarjem, tudi tistim, ki jim jeziki (kot radi rečemo) bolj ležijo. Da bo učenje tujih jezikov zabavno, učinkovito in predvsem dolgoročno, si pomagaj s spodnjimi nasveti.

Učenje s karticami in listki

Iz debelejšega papirja izdelaj kartice. Na eno stran zapiši besedo v tujem jeziku, na drugi strani pa jo nariši ali zapiši njen slovenski prevod.

Pomagaš si lahko tudi tako, da samolepilne listke z besedami, ki jih želiš osvojiti, polepiš po stanovanju (na hladilnik, mizo, stol oz. druge predmete, ki jih še ne poznaš).

Izdelaj svoj slovarček

Nove besede si zapisuj v poseben zvezek ali beležko in tako ustvari svoj slovarček. Zraven pripiši slovenski prevod. Da pogled na tvoj slovarček ne bo dolgočasen pa lahko izbrane besede okrašaš tudi z ilustracijami.

Kako se spopasti z nepravilnimi glagoli?

Nepravilni glagoli so največja mora pri učenju tujih jezikov. Če se ti dogaja, da pogosto zamenjuješ oblike glagolov med seboj, pobarvaj vsako obliko s svojo barvo (npr. angleščina pozna tri oblike, zato izbereš npr. rdečo, modro in zeleno barvo ter vsako obliko primerno pobarvaš. Tako lahko že takoj po barvi ločiš za katero obliko glagola gre). Učenje nepravilnih glagolov pa lahko spremeniš v pravo zabavo! Iz debelejšega papirja izreži enako velike kartice. Na vsako kartico zapiši po eno obliko glagola (npr. pri učenju angleščine potrebuješ za vsak glagol štiri kartice - tri za oblike glagolov in eno za slovenski prevod). Nato kartice premešaš in igra se lahko prične. Tvoja naloga je, da poiščeš vse besede, ki sodijo skupaj (vse oblike enega glagola in slovenski prevod). Seveda lahko k igranju povabiš tudi prijatelje, brate in sestre ter starše. Da bo igra bolj zanimiva lahko omejite čas za iskanje in nato preštejete, kdo je sestavil največ pravih skupin.

Če ti nepravilni glagoli po večini ne predstavljajo težave in je le malo takšnih, ki si jih težko zapomniš, je dobro, da si jih v tabeli nepravilnih glagolov posebej označiš (npr. pobarvaš). Pri učenju namreč obarvane besede izstopajo, na njih si bolj pozoren, kar pomeni, da si jih tudi prej zapomniš.

Učenje v prostem času?

Da, tudi prosti čas lahko izkoristiš za urjenje v tujem jeziku. Poišči film, različne glasbene izvajalce ali knjige v jeziku, ki se ga učiš. Za začetek si pogledaj film s slovenskimi podnapisi, izberi knjigo z lažjim besediščem, besedila pesmi pa si lahko celo sam(a) prevedeš v slovenščino. Seveda lahko na ogled filma povabiš tudi prijatelje, tako se boste skupaj zabavali hkrati pa se mimogrede naučili še kaj novega.

Učenje matematike

Tudi učenje matematike je lahko zabavno

Seveda je pristop k učenju matematike odvisen od starosti in težavnosti snovi. Če imaš težave s predstavami (npr. deli celote, prostorsko zaznavanje, ipd.) prosi za pomoč starše, stare starše ali starejšega brata oz. sestro, da ti bodo v pomoč. Deli celote lahko na neobremenjen način spoznaš npr. v kuhinji (npr.: recepti za peko. S pomočjo nekoga starejšega poskusiš speči pecivo iz polovice/tretjine mase, tako moraš pri vsaki sestavini uporabiti le del celote, ki je naveden v receptu. Poleg tega, da se na praktičen način spopadeš z deli celote, kot rezultat lahko pripraviš še svoj najljubši posladek.). Na podoben način se lahko spopadeš z merskimi enotami in pretvorbami med njimi. Znano je, da si bolj zapomnimo stvari, ki jih lahko tudi sami preizkusimo. Zato napolni z vodo litrsko steklenico in prelij vsebino v manjše kozarce (npr. 1dcl). Prav tako se lahko med pripravo jedi v kuhinji spoznaš z grami, dekagrami in kilogrami. Namreč veliko receptov je napisanih prav v dekagramih, ki jih lahko pretvarjaš v grame, da lažje ustrezno zmanjšaš količino. Če imaš težave s prostorskim zaznavanjem, je lahko učenje geometrije veliko težje kot sicer. S tem problemom se lahko spopadeš tako, da iz papirja (bolje, če je nekoliko debelejši) izdelaj mreže geometrijskih teles, ki jih lahko nato sestaviš in dobiš prava telesa! Opazuj jih iz različnih strani (zornih kotov), da dobiš predstavo o njihovem izgledu v prostoru. Lahko jih tudi popišeš s pomembnimi podatki in formulami ter poskusiš praktično preveriti zakaj določena formula sodi prav k določenemu telesu.

Matematika v igri

Tudi nekoliko težjo matematično snov se lahko naučiš s pomočjo iger. Ustvariš lahko npr. domine ali karte za spomin z aktualno snovjo (npr.: izrazi z ulomki, večkratniki, delitelji, pretvarjanje enot, ipd), povabiš še prijatelje in skozi zabavno igro rešujete matematične primere. Opozori starše na to, da si lahko tudi pri matematiki pomagaš z računalnikom. Na spletu najdeš veliko spletnih strani (npr.: Otroci.org, 123 matematika, Moj učitelj in druge) z matematičnimi nalogami, ki jih je zelo zabavno reševati, ob tem pa utrjuješ tudi snov, ki ti manj leži.

Naloga z besedilom

Najpogosteje se težave z matematiko pojavijo pri nalogah z besedilom. Imaš tudi ti odpor in strah pred njimi? To je pogosto tudi pri tistih, ki jim matematika sicer ne dela težav, v resnici pa so besedilne naloge različnih zahtevnostnih stopenj, a nobenih se ni potrebno bati. Na začetku se uri v manj zahtevnih nalogah, nato pa postopoma prehajaj na težje. Pri reševanju nalog si lahko pomagaš z naslednjimi koraki:

- nalogo vsak dvakrat preberi od začetka do konca,
- podčrtaj ključne besede in izpiši podatke,
- premisli kaj naloga od tebe zahteva (po čem te sprašuje, kaj iščeš...),
- reši nalogo,
- oblikuj odgovor - zelo pomemben del; pred tem še enkrat preberi vprašanje in premisli ali je tvoj odgovor smiseln.

Kako si olajšati učenje slovenščine?

Branje je osnova

Gre za verjetno najbolj oguljen nasvet, a še kako učinkovit. Z branjem si namreč širiš besedni zaklad, kar se še kako pozna pri pisanju spisov in esejev, hkrati pa osvojiš tudi stavčne strukture. Ob omembi besede "branje" si marsikdo predstavlja dolgočasne debele knjige, ki jim ni videti konca, a temu še zdaleč ni tako. Za branje si lahko izbereš literaturo, ki te zanima. Če med širokim izborom knjig ne najdeš ničesar zase, lahko še vedno posežeš po časopisih in revijah s tematiko, ki ti je blizu in te zanima. Bolj kot to kaj bereš je pomembno, da bereš.

Književnost in slovnica

Pri učenju književnosti si pomagaj s časovnim trakom, na katerega vpisuješ obdobja, morda kakšno glavno značilnost in ustvarjalce tistega časa. Tak časovni trak lahko uporabljaš skozi več razredov oz. letnikov, vsako leto ga le dopolnjuješ (podaljšuješ). Skrbno preberi umetnostna besedila, ki jih moraš poznati - pomagaj si tudi z nasveti o učenju iz učbenikov ali s tehnikami za učinkovitejšo branje.

Zabavna je tudi slovnica. Se ti pogosto zgodi, da ne veš kdaj moraš pred besedo uporabiti predlog z in kdaj s? V tem primeru si pomagaj s preprostim trikom. Predlog s se veže z besedami, kjer je prva črka nezveneči nezvočnik. Zveni zapleteno? Sprva morda, a vse nezveneče nezvočnike najdeš v stavku "Ta suhi škafec pušča", ko prečrtaš samoglasnike (torej: t, s, h, š, k, f, c, p, č), vsi ostali glasovi (oz. prve črke v besedi) se vežejo s predlogom z. Podobno si pomagaj pri delitvi soglasnikov - poznamo namreč zvočnike in nezvočnike, slednji se delijo še na zveneče in nezveneče nezvočnike. Zvočniki so soglasniki v besedi "Mlinarjevi" (torej: m, l, n, r, v, j), zveneči nezvočniki so soglasniki v stavku "Gad zbeži" (torej: g, d, z, b, ž), kot že omenjeno pa se nezveneči nezvočniki skrivajo v stavku "Ta suhi škafec pušča". Na podoben način si poenostavi tudi druga slovnična pravila.

Učenje na pamet je lahko tudi nuja

Čeprav se učenje na pamet vse bolj odsvetuje in se poudarja učenje z razumevanjem, se mu včasih kljub temu ni moč izogniti. Z učenjem na pamet uriš svoj spomin, temu gre pripisati, da se moraš občasno naučiti na pamet kakšno pesmico ali krajši odlomek. Da ti bo učenje vzelo manj časa, si razdeli tekst na dele (npr. pesmico se lahko učiš po kiticah, tekst pa razdeliš po odstavkih). Ko besedilo osvojiš, ga izpiliš tako, da posnameš svoje deklamiranje (s telefonom ali mp3 predvajalnikom). Ob predvajanju posnetka boš takoj opazil(a) kje se ti še zatika in katere dele moraš še dodatno izpiliti. Lažje se boš učil(a) tudi, če boš tekst razumel(a) in se vanj poskušal(a) čim bolj vživeti (npr. predstavljaš si življenje v tistih časih, kontekst nastanka teksta, ipd.).

Tudi učenje na pamet je lahko kreativnejše od sedenja za mizo in ponavljanja besedila. Preberi pesmico in se posnemi ter se nato uči s poslušanjem (najprimernejše za slušni učni tip). Seveda pa to metodo uporabi tudi, če sta ti bližje preostala učna stila - če spadaš med vidni učni tip med poslušanjem hkrati beri besedilo z lista, za telesno-gibalni stil pa je priporočljivo, če si med učenjem dejaven(a) - gibaj se: pleši, hodi, karkoli ti ob učenju ustreza. Ko se pesem oz. besedilo naučiš na pamet ne pozabi, da šteje tudi doživeta predstavitev. Najlažje vadiš tako, da stopiš pred ogledalo in deklamiraš. Na začetku zna biti nekoliko nerodno in smešno, a zadeva preverjeno deluje. Če si bolj tehnični tip je ena od možnosti, da se posnameš s kamero in nato oceniš kje se moraš še izboljšati.

Družboslovni predmeti

Glavna spretnost, ki jo moraš pri teh predmetih uporabiti je memoriranje oz. pomnjenje, saj si moraš zapomniti določena dejstva, dogodke, celo letnice. Pri učenju iz samostojnih delovnih zvezkov in učbenikov in si lahko pomagaš s triki iz poglavja Kako si olajšati učenje iz učbenikov? Če si moraš zapomniti letnico lahko to storiš tako, da jo "razbiješ" na posamezna števila in jim pripišeš pomen (npr. 948 -> 9 = pri tej starosti sem dobil(a) mojega psa Pikija, 48 = letnica rojstva moje babice).

Zapiski so zakon!

V višjih razredih in srednji šoli učenci in učenke že vedo, da je učenje po zapiskih zakon in prva osnova za spoznavanje snovi. Se pogosto znajdeš v težavah, ker ne moreš zapisati vseh informacij in razlag učitelja oz. učiteljice? So zato tvoji zapiski napisani površno in neuporabni pri učenju? Najprej moraš sprejeti dejstvo, da le redki srečneži zmorejo zabeležiti prav vsako učiteljevo besedo in da je bolj kot to pomembno, da si zabeležiš bistvo oz. tiste najpomembnejše informacije. Ostale, dopolnilne lahko poiščeš kasneje v drugi literaturi (v učbeniku, knjigah, na spletu). Zapiske oblikuj tako kot najbolj ustreza tebi, v obliki miselnega vzorca ali linearnih zapiskov.

Pripomočki in sodelovanje med poukom

Morda se sliši že izpeto, a za hitrejše učenje je pomembna zbranost in sodelovanje pri pouku ter prinašanje pripomočkov pri predmetih, kjer so potrebni. Npr. pri geografiji boš veliko lažje sledil(a) razlagi učiteljice oz. učitelja, če boš imel(a) svoj zemljevid oz. atlas. Podobno pri zgodovini, kjer si lahko pomagaš z zgodovinskim atlasom, da si boš lažje predstavljal(a) Hitlerjeva osvajanja med II. svetovno vojno. Prav tako ti ne sme biti nerodno vprašati, če česa ne razumeš. Bolje, da vprašaš takoj in ti učiteljica ponovno razloži snov, kot pa da ti je nerazumljiva oz. nejasna še pri preizkusu znanja.

Podobno se loti učenja doma - uporabljalaj pripomočke in si poskušaj snov čim bolj predstavljati. Npr. pri spoznavanju okolja, družbi in sociologiji si lahko informacije in teorije popestriš z aktualnimi primeri iz vsakdanjega življenja.

Pomagaš si lahko tudi tako, da na spletu poiščeš zabavne kvize, povezane z učno tematiko in vaje. Presenečen(a) boš koliko zanimivih spletnih strani namenjenih prav učenju ti je na voljo.

Naravoslovje

V nasprotju z družboslovnimi predmeti, kjer je potrebno pomnjenje velikih količin podatkov, je pri naravoslovju ključnega pomena logično sklepanje. Veliko znanja je namreč moč utrditi s pomočjo praktičnih poizkusov.

Učenje z eksperimenti

Marsikdo temu nasprotuje, češ da se je definicije in formule potrebno naučiti na pamet. To je morda res, a zapomniš si jih veliko lažje če jih tudi razumeš. Razumevanje pa je povezano s tem, da si znaš snov oz. delovanje stvari tudi predstavljati. Ena od naravoslovnih ved, ki smo jo že obravnavali, je [matematika](#). Slednja je pravzaprav podlaga za ostale, saj vsak naravoslovni predmet tako ali drugače nosi v sebi nekaj matematike - vsi namreč zahtevajo dobro logično mišljenje in prostorske predstave.

Fizika marsikomu predstavlja pravo nočno moro. Kot smo že omenili, formule in zakone moraš razumeti, nikakor se jih ni dobro učiti samo na pamet. V veliko pomoč pri boljši logični in prostorski predstavi fizikalnih pojavov so ti lahko skice, fizikalni zakoni ter njihova razlaga, grafični prikazi in tudi formule. Seveda ti je lahko v pomoč tudi splet. Poišči zanimive fizikalne naloge ali preveri poučne eksperimente na kateri od znanih strani za izmenjavo videoposnetkov. Kemija se velikokrat zdi zelo zapletena veda. Vendar si lahko veliko znanja nabereš s pomočjo domačih eksperimentov, ki jih najdeš v učbeniku ali na spletu (ena od spletnih strani je [Kemija.org](#), kjer najdeš tudi smernice za zanimive domače eksperimente). Pri tem vsaj osnovnošolci prosite za pomoč starše oz. odraslo osebo, da vam pri pripravi poizkusa pomaga. Biologija je pravzaprav veda o naravi, zato ti bo v veliko pomoč, če znaš dobro opazovati okolje in njegove "prebivalce". V pomoč so ti lahko tudi različni tabori, katerih namen je preučevati izbrane pojave in opazovati dogajanje. Lahko s prijatelji sami organizirate tabor, se podate na najbližji travnik, gozd ali drugo naravno okolje in preučujete živali, kamnine, vodo, prst, ipd.

Najmlajši naj se učijo skozi igro

Dragi starši, da bodo naravoslovje vzljubili že naši najmlajši, jim ga moramo predstaviti skozi igro. Zelo smo ponosni, ko naš malček šteje, računa, piše in bere, na drugi strani pa velikokrat nenamerno pozabljamo na preostale veščine in znanja, med katerimi je tudi spoznavanje okolja in naravoslovja ter tehnike. Da bo otrok pridobil tudi ta znanja in izkušnje ne potrebujemo posebnih prijemov, dovolj je že, da popestrimo vsakodnevne aktivnosti in s tem vzbudimo otroško radovednost. Tako je kuhinja lahko prva učilnica kemije, osnove fizike spoznava med igranjem žoge ali vožnjo s kolesom, zanimiva znanja pa lahko otrok odnese tudi pri sestavljanju pohištva, košnji trave, vožnji z avtomobilom, itd. Nenazadnje pa tudi na spletu najdete veliko zanimivih in poučnih pripomočkov (npr. na spletnem naslovu [Devetka.net](#) boste med drugim našli veliko nalog in iger z naravoslovno tematiko).

Kako izdelati plakat?

Kako se lotiti izdelave plakata v prvi triadi?

Ob prvih šolskih korakih je še posebej pomembna pomoč staršev pri otrokovi organizaciji obveznosti, predvsem pri domačih nalogah. Izdelava plakata je lahko zabavno skupno opravilo, ki vas bo približalo otroku in njegovemu razmišljanju, prav hitro pa se lahko spremeni v nočno moro.

Dragi starši! Nikar ne pozabite, vaša naloga je otrokom pomagati in jih usmerjati pri pripravi, nikakor pa ne prevzemite izdelave celotnega plakata nase. Najmlajši naj izdelajo plakat čim bolj samostojno, upoštevajte njihove želje in zamisli, naj sami izberejo iz katerih virov bi radi črpali (knjige, splet, druga gradiva), nato skupaj prelistajte izbrane knjige, preverite na spletu. Vendar imejte v mislih, da naj odločitve o tem kaj vključiti in kaj ne čim bolj samostojno sprejema vaš otrok in ne vi. Če se s čim ne strinjate mu razložite vaš pogled, a mu ga ne vsiljajte, naj se odloči sam, saj se bo le tako naučil sprejemati odgovornost za svoje delo. Pri izdelavi plakata ga vodite, nikar ga ne delajte sami. Naj otrok sam razporedi gradivo po listu in ga nato skupaj prilepite. Če je na plakat potrebno dodati besedilo, ga naj napiše otrok sam. Plakati, kjer so besedilo napisali starši se vidijo že od daleč, ne samo učiteljica, to bodo opazili tudi drugi. Velikokrat se celo zgodi, da otroci postanejo tarča posmeha s strani vrstnikov, ker so jim plakat izdelali starši.

Kakšen je dober plakat?

Kako iz virov poiskati bistvo, ki ga predstaviš na plakatu si poglej v prejšnjih Ajdinih nasvetih za učenje ([zapiski](#), [kako izluščiti bistvo iz knjig](#), [priprava miselnega vzorca](#)), kjer je bilo veliko govora o tem. Danes pa se bomo posvetili bolj tehnični izdelavi plakata. Dober plakat nemudoma vzbudi pozornost publike. Te zanima kako to doseči? Plakat naj vsebuje čim več slikovnega gradiva (odvisno od teme lahko gre tudi za grafične ponazoritve) in malo besedila. Prav tako naj bo plakat zaokrožena celota - kar pomeni, da je gledalcu razumljiv brez dodatnih pojasnil avtorja (gledalec lahko brez težav razbere temo in glavne značilnosti, ki so na plakatu predstavljene). Podatki naj bodo v logičnem zaporedju - preden vso gradivo prilepiš na plakat in dodaš besedilo preizkusi različne postavitve. Za mnenje katera je najprimernejša lahko vprašaš prijatelje, starše ali brate in sestre.

Še nekaj uporabnih napotkov

Za dober celosten vtis so pomembni prav vsi detajli. Pri izboru papirja bodi pozoren(a) tudi na barvo. Ne uporabljaj kričečih podlag, raje posezi po nevtralnih (npr. krem barve, svetle različice zelene, rumenkaste, rjave, ipd.). Obstaja tudi nepisano pravilo glede izbire podlage in slikovnega materiala. Če imaš svetel slikovni material izberi temnejšo podlago in obratno (pri temnejših slikah izberi svetlejšo podlago). Besedilo naj bo zapisano dovolj na veliko (plakat bi naj bil čitljiv iz razdalje treh metrov), posebej poudari naslov (črke naj bodo velike tiskane, velikosti približno 4 centimetre). Besedila ne natisni na listke, ampak ga sam(a) dopiši na plakat - tako se boš izognil(a) predolgemu tekstu, poleg tega bo plakat bolj pristen.

Ne pozabi beležiti virov! Seznam si zapisuj na list ali v zvezek, da se kasneje ne boš vračal(a) k zapisom, ki si jih že preveril(a). Prav tako je dobro, da oddaš seznam literature (posebej, če plakat potrebuješ kot podporo za govorni nastop ali predstavitev), da lahko vsak preveri od kod si povedano črpal(a).

Pisanje spisa oz. eseja

Mnogi so mnenja, da dar za pisanje imaš ali nimaš in da v slednjem primeru tvoji sestavki nikoli ne bodo izvrstni. Seveda je tistim, ki jim pisanje zelo leži, veliko lažje, a s pomočjo drobnih trikov se prav vsak lahko nauči napisati dober spis oz. esej, čeprav zaradi pomanjkanja literarne žilice nikoli ne bo pisatelj.

Spis ali esej?

Poenostavljeno je spis "mini esej", saj se prav s pomočjo spisov učimo pisanja. Nekako je pisanje spisov uvod v bolj zahtevno delo, ki ga predstavlja pisanje esejev. Slednji se po navadi začnejo pisati konec osnovne šole, v srednji šoli torej poznamo samo še pisanje esejev - glavni preizkus pa za marsikoga predstavlja maturitetni esej. Za pisanje je pomemben besedni zaklad, ki ga najlažje širiš tako, da veliko bereš.

Ne pozabi, pri spisu lahko uporabiš premi govor, v eseju je uporaba premege govora prepovedana (dogodek lahko povzameš s svojimi besedami, brez dobresednih navedkov). Pri eseju je zaželeno vključiti kakšen citat, predvsem pa mora biti opisovanje besedno bogato, argumentirano. Za večjo prepričljivost lahko uporabiš tudi nagovore, ki pa naj ne bodo preveč vsiljivi.

Od spisa do eseja

Oblika spisa in eseja je podobna, oba sta namreč sestavljena iz uvoda, jedra in zaključka - z razliko, da je esej obsežnejši in zahteva več poglobljenega znanja. To pomeni, da **moraš najprej obvladati tematiko**, če želiš napisati dober esej. Kot že omenjeno, se v osnovni šoli najprej srečaš s spisom. Najpogostejše tematike so: moja pot v šolo, kako sem preživel(a) počitnice, ipd. Postopoma se ti z vajo izboljšuje način pisanja, ko osvojiš še pravilne oblike in pravopis (predvidoma konec OŠ) pa si pripravljen(a) na pisanje eseja. Ti se velikokrat navezujejo na gradivo, ki ga moraš prebrati in predelati za domače branje. Največkrat se prav tukaj pojavi problem, saj če ne poznaš dovolj dobro literarnega dela (ker ga nisi prebral(a) ali si to storil(a) zelo površno), ni nobene možnosti, da ti uspe napisati dober esej. O učinkovitem branju si lahko prebereš v naših prejšnjih nasvetih, pri dobri pripravi na esej pa ti lahko pomaga še en trik - med šolsko uro, ki je namenjena pripravi na esej pozorno poslušaj in sledi dogajanju, saj boste zagotovo ponovili in obnovili tudi tematiko, ki jo boš kasneje moral(a) obravnavati v eseju.

Kako pisati esej?

Pri eseju v uvodnem delu (ni nujno, da v uvodu) postaviš trditev (tezo), o kateri razpravljaš v glavnem delu (jedru), v zaključku pa podaš glavne ugotovitve. Če pišeš esej, ki je tematsko vezan na domače branje ali literarno obdobje je dobro, da na kratko predstaviš tudi zunanje okoliščine (avtorja, obdobje, politične/ekonomske razmere, časovna umestitev, ipd), to lahko storiš neposredno v uvodu ali uvodnem delu. Seveda je razlika kakšen esej pišeš - pri vodenem se moraš držati navodil in napisati besedilo, ki bo odgovorilo na vsa posredna in neposredna vprašanja v navodilih (pri tem mora biti besedilo zaokrožena celota, ne pa odgovori na vprašanja), pri interpretativnem pa pride bolj do izraza tvoja lastna kreativnost in povezovanje znanja ter dejstev.

Če interpretiraš odlomek najprej v grobem oriši celotno dogajanje (v nekaj stavkih). Nato odlomek povzemi v stavku ali dveh, ter izpostavi dilemo, vprašanje, ki ga lahko iz njega razbereš. V nadaljevanju lahko problematiziraš o aktualnosti problematike, ki je izpostavljena v odlomku (npr. kakšna moralna dilema, politično dogajanje, itd.). V zaključku pa povzameš kaj je želel avtor z besedilom povedati in zakaj je problematika aktualna še danes.

Načrtovanje je ključ do uspeha

Nikoli se ne loti pisanja eseja brez predhodnega načrtovanja. Četudi meniš, da ti bo načrtovanje vzelo preveč časa, ki bi ga lahko porabil(a) za pisanje, poskusi napisati esej, kjer si na začetku narediš osnutek pisanja. Tako se izogneš, da bi med pisanjem preveč zašel(a) iz tematike, prav tako ne rabiš razmišljati kdaj kaj napisati in naknadno vstavljati odstavke, saj si potek zastaviš vnaprej. Pisanje po predhodnem načrtu ti bo vzelo manj časa, bolj bo učinkovito in tekoče, prav tako pa preprečuje zmedenost med samim pisanjem in paniko kam umestiti kateri del.

Priprava govornega nastopa

Zbiranje podatkov in informacij

O temi, ki jo obravnavaš poišči čim več informacij – na spletu, v knjižnici, pri osebi, ki izbrano področje obvlada ipd. Pridobljene informacije ti bodo pomagale pri spoznavanju teme. Prvi pogoj za prepričljivo predstavitev pa je, da tematiko obvladaš.

Pripravi načrt

Iz zbranih informacij izberi najpomembnejše oz. tiste, ki jih želiš uporabiti v svojem govoru. To je lahko kar zahtevna naloga, saj se marsikomu zdi vse pomembno in ne želi ničesar izpustiti. V času, ki ga imaš na voljo ne moreš povedati vsega, zato izlušči le bistvo, ki bo dobro in celovito predstavilo tvojo temo. Načrt oblikuj na listu papirja, lahko v obliki miselnega vzorca ali alinej, kakor ti bolj ustreza.

Priprava besedila za govorni nastop

S pomočjo načrta oblikuj besedilo, ki ti bo v pomoč pri pripravi nastopa. Podobno kot pri spisu oz. eseju naj bo sestavljeno iz uvoda, jedra in zaključka. Pri pisanju pazi tudi na pravilno izražanje in slovnična pravila.

Učenje govora

Kako se boš lotil(a) učenja besedila je precej odvisno od tega kaj ti ustreza. Nekateri se zlahka naučijo besedilo predstaviti brez, da bi se ga morali naučiti na pamet in ga sproti s pomočjo narisane osnutka povzemajo s svojimi besedami. To jim omogoča bolj sproščeno predstavitev, ki je po navadi zelo prepričljiva. Če zaradi prevelike treme takšen način učenja ni zate, se poskušaj besedilo čim bolj naučiti na pamet. Pri tem pa ne pozabi, da pri govornem nastopu šteje tudi sam nastop, zato besedila nikar ne beri z lista. Poskušaj ga povedati čim bolj doživeto in prepričljivo, zato moraš zvediti tudi sam nastop, podobno kot pri pripravi na deklamiranje pesmice.

Uporaba pripomočkov

Svoj nastop lahko popestriš tudi z različnimi pripomočki - pripraviš plakat, predstavitev na računalniku, izbereš kratek filmček, ipd. Pri tem pazi, da ne pretiravaš, saj lahko zaradi prevelikega števila pripomočkov tvoj nastop izgubi bistvo.

Strokovnjaki pravijo, da je trema pred govornimi nastopi lahko tudi zdrava, saj se govorec zato še bolj trudi in je njegov nastop prepričljivejši. Vsekakor naj ti trema predstavlja še dodatno motivacijo, saj jo z vsakim nastopom premagaš. To je bilo vse v današnjem Ajdinem nasvetu za učenje. Za vprašanja, mnenja in pripombe smo ti na voljo na ajdin.nasvet@kopija-nova.si.

Izvedba govornega nastopa

Pri govornem nastopanju je osrednje mesto namenjeno dobremu besedilu, zato je njegova priprava ključnega pomena, kar smo obravnavali v prejšnjem nasvetu za učenje. Poleg besedila pa sta za odličen nastop pomembna tudi nebesedna komunikacija in sam govor.

Govor

Med govornim nastopom govori razločno in dovolj glasno, da te bodo slišali tudi sošolci v zadnji vrsti. Pazi tudi na hitrost - ni dobro, če govoriš prehitro, prav tako pa je moteče, če govoriš prepočasi. Zato poprosi starše ali druge sorodnike, prijatelje, da te poslušajo in ti iskreno povedo kaj moraš še izboljšati.

Če imaš preveliko tremo in si se besedilo naučil(a) na pamet, poskušaj med nastopom govoriti čim bolj zanimivo in doživeto. Seveda tudi to prej zvaди pred domačim občinstvom.

Kam usmeriti pogled?

Se sprašuješ kam lahko gledaš med govornim nastopom? Vsekakor ni dobro niti vljudno gledati v tla, strop ali skozi okno. Poskušaj se s pogledom sprehajati med sošolci in sošolkami, saj bodo imeli občutek, da res govoriš njim.

Nebesedno komuniciranje

S telesom lahko izdaš marsikaj - samozavest, samozaupanje, neprepičljivost, sram, ipd. Telo poskušaj imeti čim bolj sproščeno, da se boš počutil(a) samozavestno in naravno. Če med pripovedovanjem stojiš, ne stoj kot vojak ali s prekrizanimi nogami. Nogi daj narazen toliko kot imaš široka ramena in trdno stoj (težo porazdeli na obe nogi enakomerno saj tako preprečiš, da bi se med nastopom "zibal(a)"). Prav tako se med nastopom ne naslanjaj na steno ali mizo.

Pomembno je tudi kaj oblečeš za nastop. Nastopanje pred celim razredom je samo po sebi dovolj stresno, še toliko bolj pa če oblečeš nekaj, v čemer se ne počutiš dobro. Zato za nastop izberi oblačila, ki so ti všeč, vseeno pa pazi na primernost (nastopanje v pižami pred celim razredom odsvetujemo :-)).